

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

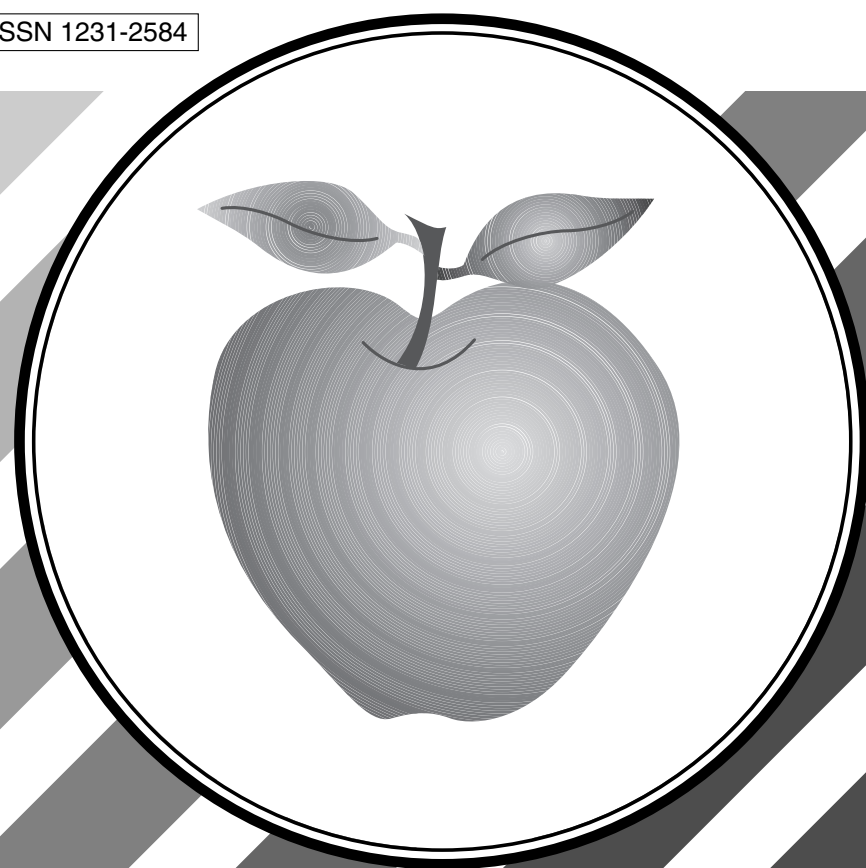
INSTYTUT
EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ

NR
23

RYNEK OWOCÓW I WARZYW

stan i perspektywy

ISSN 1231-2584

ANALIZY
RYNKOWE

LISTOPAD 2003

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne
- II. Produkcja i rynek owoców
 1. Produkcja – *J. Świetlik*
 2. Przetwórstwo – *B. Nosecka, I. Szczepaniak*
 3. Handel zagraniczny – *B. Nosecka*
 4. Ceny detaliczne i spożycie – *I. Strojewska*
- III. Produkcja i rynek warzyw
 1. Produkcja – *J. Świetlik, J. Mierwiński*
 2. Przetwórstwo – *B. Nosecka*
 3. Handel zagraniczny – *A. Bugała*
 4. Ceny detaliczne i spożycie – *I. Strojewska*

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – dr Bożena Nosecka, tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

AUTORZY:

dr Bożena Nosecka

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 553

mgr Anna Bugała

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 440

mgr inż. Janusz Mierwiński

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 478

mgr inż. Irena Strojewska

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 528

mgr Iwona Szczepaniak

- Zakład Ekonomiki Przemysłu Spożywczego IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 770

mgr inż. Jan Świetlik

- Zakład Ekonomiki Ogrodnictwa IERiGŻ •
Tel.: (0·prefiks·22) 826-50-31 wew. 470

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 12.11.2003 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Krzysztof Mateńko, Bożena Nowicka, Roman Urban (wiceprzewodniczący),
Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w lipcu 2004 r.

REASUMPCJA

W 2003 r. zbiory owoców były niższe w porównaniu z rokiem poprzednim o 2% i wyniosły ok. 2550 tys. ton. Mniejsze były zbiory malin, agrestu, a przede wszystkim truskawek, których produkcja spadła o 24% i była najniższa od trzydziestu lat. Od poziomu ubiegłorocznego nie odbiegała znacznie produkcja jabłek¹. Natomiast rekordowe były zbiory wiśni, czereśni i porzeczek. Więcej zebrano także śliwek. Produkcja warzyw gruntowych wzrosła o 5% do 4143 tys. ton. Obniżyła się jedynie produkcja buraków ćwikłowych, a zbliżone do uzyskanych w 2002 r. były zbiory kapusty. Plony większości warzyw gruntowych (poza ogórkami i pomidorami) były niższe (w wyniku suszy), lecz zwiększyła się powierzchnia ich uprawy.

Ceny skupu większości owoców znacznie przekraczały notowane w 2002 r. Niższe były jedynie ceny skupu porzeczek czarnych, a od poziomu ubiegłorocznego nie odbiegały ceny śliwek. Rekordowo wysokie były ceny skupu truskawek. Znacznie, w stosunku do niskiego poziomu z trzech poprzednich sezonów, wzrosły ceny jabłek przemysłowych i deserych. Istotny wpływ na wzrost cen większości owoców miało spodziewane duże zapotrzebowanie na te owoce i ich przetwory na zagranicznych rynkach zbytu. Wzrost popytu na rynkach europejskich wpłynął też na zwiększenie cen cebuli. Wyższe w sezonie bieżącym będą też ceny skupu buraków. Wzrost cen, mimo większych zbiorów, notowano też w skupie ogórków. Niższe były ceny skupu pomidorów, kalafiorów, a także fasolki szparagowej, zielonego groszku czy brokułów. Ceny innych warzyw: marchwi, pietruszki, selerów czy porów będą w 2003/04 r. zbliżone do rejestrowanych w sezonie poprzednim. W roku bieżącym opłacalna była produkcja niemal wszystkich owoców (poza porzeczkami czarnymi), a także warzyw (poza pomidorami gruntowymi).

Wysokie ceny skupu owoców w bieżącym roku mogą przyczynić się do wzrostu powierzchni sadów i plantacji w 2004 r. (zwłaszcza plantacji truskawek) Wyższa może być też po-

wierzchnia uprawy warzyw gruntowych (głównie cebuli).

Łączna produkcja przetworzonych owoców i warzyw będzie większa od notowanej w 2002/03 r. o 2–3% i wyniesie 2,6 mln ton. Będzie ona o ponad 40% wyższa od średniej z drugiej połowy lat dziewięćdziesiątych. Wyższa będzie produkcja mrożonych warzyw, zagęszczonych soków z owoców miękkich, koncentratu pomidorowego oraz większości produktów gotowych (dżemów, soków i napojów, keczupu, marynat i konserw warzywnych). Nie zmieni się produkcja zagęszczonego soku jabłkowego, a obniży się produkcja owoców mrożonych.

Ceny zbytu większości przetworów o wyższym stopniu przetworzenia będą w bieżącym sezonie niższe niż w sezonie poprzednim, co wpłynie na zawężenie marży przetwórczej. Jednakże wyniki finansowe branży mogą być korzystniejsze niż w 2002/03 r. w rezultacie umacniania pozycji liderów sektora, którymi są w większości firmy z udziałem kapitału zagranicznego.

Wartość eksportu owoców, warzyw i ich przetworów, wzrośnie w stosunku do sezonu poprzedniego o 7% i osiągnie rekordowy poziom 960–965 mln USD. Nienotowane dotychczas wpływy uzyskane będą w eksporcie jabłek, mrożonych warzyw i owoców, koncentratu soku jabłkowego oraz produktów o wyższym stopniu przetworzenia (dżemów, konserw i marynat warzywnych oraz soków pitnych i napojów). Tak wysoka wartość sprzedaży to przede wszystkim rezultat wyższych cen eksportowych. Zwiększy się eksport do wszystkich liczących się odbiorców krajowych produktów ogrodniczych, w tym głównie do krajów UE, WPN oraz krajów bałtyckich i obecnych krajów CEFTA. Pozycja polskich produktów na rynku Wspólnoty umacnia się systematycznie po zniesieniu od 1 stycznia 2001 r. stawek celnych w eksporcie większości owoców, warzyw i ich przetworów do tego ugrupowania. Systematycznie odbudowuje się sprzedaż do krajów WNP, po jej załamaniu w 1998 r. W 2003 r. łączny udział krajów obecnej UE i krajów kandydujących do Wspólnoty w wartości

krajowego eksportu owoców, warzyw i ich przetworów szacowany jest na 80%. W eksporcie mrożonych owoców i soków zagęszczonych wskaźnik ten przekracza 90%. W 2003 r. wpływy z eksportu owoców, warzyw i ich przetworów stanowiły będą ok. 25% łącznej wartości eksportu rolno-spożywczego, wobec 23,6% w roku poprzednim.

Wydatki na import w 2003/04 r. obniżą się i wyniosą ok. 795 mln USD, wobec ok. 800 mln USD w 2002/03 r. Wzrost cen w imporcie – głównie przetworów pomidorowych, ale też owoców cytrusowych, większości pozostałych owoców południowych, czy przetworów z kukurydzy jest rezultatem niższej podaży na rynkach światowych, zwłaszcza w Europie Zachodniej. Ceny w imporcie produktów ogrodniczych wzrosną drugi rok z rzędu, co przy dewaluacji złotego, oznacza znaczne podrożenie importowanych produktów na rynku krajowym. Dodatkowo obroty owocami, warzywami i ich przetworami przekroczyć może w bieżącym sezonie 170 mln USD, wobec 99 mln USD w sezonie 2002/03. W 2001/02 r. ujemne saldo w handlu zagranicznym tymi produktami wyniosło 69,5 mln USD.

W 2003/04 r. średnie ceny detaliczne owoców i ich przetworów będą znacznie wyższe niż w sezonie poprzednim. Produkty te podrożeją w relacji do wielu pozostałych grup żywnościowych oraz artykułów nieżywnościowych i usług. Dotyczy to przede wszystkim jabłek, gruszek i owoców jagodowych. Absolutnie i relatywnie (choć nieznacznie) podrożeją też produkty warzywnictwa. Konsekwencją wzrostu cen będzie zmniejszenie z 49 do 47 kg w przeliczeniu na 1 osobę w gospodarstwie domowym konsumpcji owoców i ich przetworów. Decydujące będzie tu zmniejszenie spożycia owoców jagodowych i cytrusowych. Spożycie warzyw i ich przetworów, podobnie jak w sezonie poprzednim wyniesie ok. 65 kg.

¹ Według przewidywanego szacunku GUS (z września) zbiory jabłek w 2003 r. wyniosły 2339 tys. ton i były o 8% wyższe niż w roku poprzednim.

SUMMARY

Fruit crops in 2003 was 2% down from the previous year and totalled about 2550 thousand tons. The decline in fruit crops concerned raspberries, gooseberries and in particular strawberries, of which crops sharply declined by 24% to 30-year lowest level. Apple crops were close to the level observed in the previous year¹. On the other hand the crops of sour and sweet cherries and berries reached a record level. Plum crop also showed some increase. The crops of ground vegetables increased by 5% to 4143 thousand tons. A decline in production was reported only in the case of red beet and in the case of cabbage production reminded unchanged from 2002. The yields majority ground vegetables (except of cucumbers and tomatoes) were lower from last year (due to drought) but there was an increase in the vegetable area.

Fruit procurement prices in most cases were significantly above the level observed in 2002. Only the prices of black currant were down and the prices of plums reminded unchanged. The prices of strawberries reached a record level. Comparing to a low average level calculated for 3 last seasons the prices of table and processing apples increased. Anticipated increase in demand for fruit and fruit products on foreign markets contributed to rising prices of majority of fruits and onions. The procurement prices of red beet are expected also to increase this season. Despite reported increase in crops the price increase was observed also in the case of cucumbers. On the other hand the prices of tomatoes, cauliflowers, french beans, peas and broccoli declined. The prices of other vegetables such as carrots, parsley, celery or leeks are in the 2003/04 season expected to remind unchanged from the previous season. In the current year the fruit and vegetable production was in most cases profitable (except of black current and ground tomatoes).

Reflecting high procurement prices of fruits observed in the current year the producers are likely to increase the area of orchards and fruit plantings in

2004 (in particular the area of strawberries). The plantings of ground vegetables is also likely to increase (mainly onion).

Overall production of fruit and vegetable products is expected some 2–3% up from the level observed in the 2002/03 season and would total 2,6 mio tons, i.e. 40% above the average calculated for the second half of the 90's. The increase will concern frozen vegetables, concentrated juices of soft fruits, tomato concentrate and majority of final products (jams, potable drinks and juices, ketchup, marinates and canned vegetables). The production of concentrated apple juice is not likely to change, while a decline in expected on the production of frozen fruits.

Producer prices of highly processed products are expected to decline as compared to the previous season, which would narrow processing margins. However reflecting strengthening positions of the market leaders (in most cases the companies with foreign capital), average financial performance of the branch may be more favourable than in the 2002/03 season.

The value of exports of fruits and vegetables and their derivatives is forecast to increase by 7% to a record level of some 960–965 mio USD. The revenue on exports of apples, frozen fruits and vegetables, concentrated apple juice and the highly processed products (jams, marinates and canned vegetables, potable drinks and juices) would reach the highest ever level. Such high value of sales results mainly from the increase in export prices. The increase in exports is then expected in case of all major destinations, including mainly the EU, former USSR, Baltic States and present CEFTA countries. Following an abolishment of import duties on the majority of fruits, vegetables and their derivatives since the 1st of January 2001 the position of Polish products on the EU market has gradually strengthened. Following a breakdown in 1998, the exports to the former USSR market are gradually recovering. In 2003 the share of the EU and the former

USSR in exports of these products is estimated at 80% and in exports of frozen fruits, condensed juices even exceeds 90%. The revenue on exports of fruits, vegetables and their derivatives in 2003 contributed about 25% of the overall value of agri-food exports versus 23,6% in the previous year.

The expenditure on imports in the 2003/04 season are expected to decline to about 795 mio USD versus about 800 mio in 2002/03. The increase in import prices – mainly in the case of tomato products, citrus and tropical fruits or maize products – results from low supplies in the world markets, particularly in Western Europe. The import prices of horticultural products are expected to increase for the second consecutive year. Taking into account devaluation of Polish currency that means significant increase in the prices of imported products on the domestic market. The positive balance of foreign trade in fruits, vegetables and their derivatives can in the current season exceed 170 mio USD versus 99 mio USD in the 2002/03 season. In the 2001/02 season the balance of foreign trade in these products was negative at 69,5 mio USD.

A significant rise in average retail prices of fruits and fruit products is expected in the 2003/04 season, also in relative terms versus the prices of many other food and non-food products and services. The increase will concern in particular the prices of apples, pears and berry fruits. The prices of vegetables and vegetable products are expected to slightly increase in absolute as well as in relative terms. In result of that, per capita annual consumption of fruits and fruit products these products in households would decline from 49 to 47 kg, with a substantial decline in the consumption of berry and citrus fruits. The consumption of vegetables and vegetable products is to remain close to the level observed previously (about 65 kg per capita).

¹ according to preliminary estimations of the CSO (September 2003) apple crop totalled 2339 thousand tons, which was 8% up from the previous year.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukazać się:

1. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi /18/ • grudzień 2003,
2. Popyt na żywność /4/ • grudzień 2003,
3. Rynek cukru /24/ • grudzień 2003,
4. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa /25/ • kwiecień 2004,
5. Rynek pasz /15/ • kwiecień 2004,
6. Rynek mleka /26/ • kwiecień 2004,
7. Rynek ziemniaka /25/ • kwiecień 2004,
8. Rynek drobiu i jaj /25/ • maj 2004,
9. Rynek mięsa /26/ • maj 2004,
10. Rynek zbóż /26/ • czerwiec 2004,
11. Rynek rzepaku /25/ • czerwiec 2004,
12. Rynek owoców i warzyw /24/ • lipiec 2004,
13. Rynek ziemi rolniczej /7/ • wrzesień 2004.

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2003 roku wynosi 34 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do
Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej,
ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel. (0-prefiks-22) 826 50 31 wew. 685, faks 827 19 60
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>
